

41
V. „Народно Съзнание“ из-
лиза едиър въ недългата—
въ Събота.

Цѣната му е:
За година лева 6.
„ 6 мѣсеса 3.
„ 3 2.

Единъ брой 15 стотинки.

НАРОДНО

СЪЗНАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКО-КНИЖОВЕНЪ ВѢСНИКЪ.

ГОД. I.

ШУМЕНЬ, 14 МАЙ 1888 Г.

БРОЙ 42.

ОТЪ АДМИНИСТРАЦИЯТА.

Още осемъ броя и „Народ. Съз-
нание“ приключва първата си годи-
шнина. Отъ 100 аборати, които им
ме, едва ли до сега 400 сѫ си заплатили аборамента. По тая причина
ний сме задължнили на печатаря
твърде много.

Нашитѣ аборати, върваме, не ще
желаятъ щото дружеството „Народ.
Съзнатие“ да бѫде турено въ безис-
ходно положение и да не може да
продължа издаванието на вѣстникъ
и прѣзъ втората година. Бор-
бата, която дружеството е почнало
най-първо, не е борба за частни пол-
зи, но за общото добро и трѣбва да
се поддържи вѣстникъ и за напрѣдъ.

Единствената поддържка, която не-
плативши до сега аборати могатъ да
дадятъ на дружеството, е да побѣрзатъ
и внесутъ незабавно абораментътъ
си. Ний нѣтаме никакви субсидии и
не можемъ даромъ да разнасяме вѣ-
стникъ.

Увѣрени сме, че ще бѫде обѣръ-
то внимание на молбата ни.

Отъ редакцията.

Настоящъ брой стои на половинъ печатанъ 10 дни.
Причина е слѣпките за отговорникъ отъ страна
на Шумен. Град. Общ. Управление. Нѣма място да
расправимъ. Много материалъ за посрѣдницието, по
адреса и пр. остава за идущий брой.

Дружеството е рѣшено да издава вѣстника и да
води борбата до край, каквите жертви и да му ко-
стува тая борба.

ТУРЦИЯ И ПРЕМАХВАНИЕТО НА БЪЛГАРСКАТА КРИЗА.

„Елагополучното разрѣшиеніе
на българския въпросъ въ всѣко
отношение зависи отъ добра-
та воля на В. Порта“.

„Свобода“ брой 150.

Който е слѣдилъ съ внимание историч-
ския ходъ на Источния въпросъ, който
е изучилъ всичките фази, прѣзъ които
е прѣминуvalа Турската империя отъ
единъ вѣкъ на самъ; той, безъ друго, ще
можалъ да си обясни, кои сѫ прѣчи-
гъ за разрѣшиванието на тая въпросъ. Ний
не ще се внущаме да излагаме истори-
ческите фактове, не ще навеждаме при-
мери, съ които можемъ да дадемъ да се
обяснятъ всичките трудности за разрѣ-
шиванието на заплитнитѣ, происходящи отъ
тая въпросъ, които не единъ пътъ се про-
тивопоставили европейските държави на
бойнитѣ полета; защото тѣсните колони
на вѣстникъ ни не ни позволяватъ това,
а отъ друга страна намъ цѣльта ни не е

да разглѣдваме подробно зависимостта на
той въпросъ отъ интересите на другите
държави, но да разглѣдаме до колко раз-
рѣшиението на българската криза зависи
отъ добрата воля на нашитѣ петстотинъ
годишни тиари или, както се изразяватъ
патентованитѣ редактори на министерска-
та „Свобода“, — Високата Порта.

Ний мислимъ, че не ще бѫде сѫщо
нуждно и да доказваме дълго и широко,
че българския въпросъ не е нѣщо отѣ-
лено отъ Источния въпросъ, но е една
отъ най-главнитѣ причини за по-скорош-
ното разрѣзване на тая „Гордиевъ въ-
зель.“

Най-ожесточенитѣ войни, които Турция
е водила до сега, сѫ били съ славянски-
те народи. Славяните бѣхъ осаждени отъ
сѫдбата да бѫдятъ първи изложени на
варварското нашествие и да си изгубятъ
самостоятелността, като запазихъ другите
неславянски господарства, подъ които
днѣсь тѣ сѫ подчинени. Нима днешната
Австро-Унгария не биде спасена отъ славяните?
Полша се омаломощи въ войната
си съ Турция, само и само да не допус-
ти да надне Виена въ рѫцѣ на сул-
танитѣ. Полския кралъ Иванъ Собiesкий
съ кръвта на своите храбри воиници па-
нуи Виенскитѣ полета и запази тоя нѣм-
ски градъ отъ агарянитѣ. Цѣлото славян-
ство бѣше покрило Австрийскитѣ полета
и се бѣше опълчило противъ врагътъ на
цивилизацията. А гдѣ бѣхъ тогава дру-
гите европейски племена? Да ли тѣ се
протекохъ на помощь за прогонването
на жестокия варваринъ? Не, защото тогава
не можаше да има за тѣхъ значение
рѣшиението на нѣкаквъ источенъ въпросъ.
Тѣ си сѣдѣхъ дома и са радвахъ на по-
бѣдите, които се одържавахъ тогава надъ
турцитѣ. Тѣ не поискахъ да се застѫпятъ
за нещастнитѣ славянски народи, които
бѣхъ станжли жертва на агарянската не-
наститностъ; неискахъ да запазятъ неос-
квърненъ християнския кръстъ, когото тѣ бѣ-
хъ рѣшили въ врѣме на крестоносните
войни да спасяватъ дори въ Еросалимъ.
Да, тѣ и тогава, въ врѣме на кръстонос-
ните войни, показахъ до колко могатъ
да проливатъ кръвта си за вѣтрѣствуването
на християнството: тѣ прѣмих-
жъ прѣзъ земите на южните славяни и,
по звѣрските си нашествия, не бѣхъ по-
долни отъ турцитѣ, които нѣколко вѣка
слѣдъ тия войни, бѣхъ навлѣзли въ зе-
мите имъ...

Не ще голѣми доказателства, че прѣ-
днинитѣ войни противъ Турция сѫ били
почти войни на славянството (до нѣгдѣ и
на православието) съ полумѣсецътѣ. Когато
вече под-вечето славянски народи: бълга-
ритѣ, сърбите, чехите, поляците и др.

Статии и
проваждатъ до
комитетъ на вѣ-
съзнатие, а пар-
ки до отговорникъ

За частни обявленія
ща по 15 ст. на рѣдъ
ко първо печатание и по 10
ст. за всѣко послѣдующе.

Неплатени писма не се при-
ематъ.

Рѣженици назадъ не се по-
вращатъ.

подиалихъ подъ владичеството на турци,
нѣмци, маджари и др., продължаванието
на войната съ Турция остана само на
Русия. Отъ тогава вече русско-турските
войни взехъ да се глѣдатъ съ другооко
отъ западните европейски държави и въ
съсипването на Турция тѣ почниха да
глѣдатъ като на едно разширение на рус-
ското владичество въ Срѣдиземно море и
да се плашатъ отъ него. Тиранинътѣ,
които бѣше прѣди нѣколко вѣка прѣдъ
тѣхните очи единъ бичъ за Европа, стана-
на гаранцията за вѣспиранието на Рус-
ските замисли, а въ сѫщото време и за
освобожданието на останалите славян-
ски народи. Той страхъ достигъ до тамъ,
щото тия, които бѣхъ опълчили кръсто-
носната похода противъ полумѣсецътѣ, не
се посрамихъ да турятъ подъ едно знаме
полумѣсецътѣ и кръстьтъ и поискатъ съ-
сипването на една християнска държава.

Но това стана да се тогава, когато славян-
ските народи, измѣчені отъ продължи-
тели войни и срамно рабство, почниха
да дохождатъ въ съзнание, че тѣхното
спасение е въ вѣстърѣствуванието на славян-
ската идея: политическото си осво-
бождание. Тогава, именно се подигна
толкова шумния „источенъ въпросъ“, на
който расковничето за разрѣшиението му
и до днѣшния денъ не може да се на-
мѣри.

Най-зaintересуваната държава на Бал-
канския полуостровъ и която най-много е
полагал а старания за прѣмахването на
азиатските орди, който сѫ загнѣздили на
Босфорътѣ отъ петъ вѣка насамъ и които
до скоро врѣме застрашавахъ европейска-
та цивилизация и сѫществуванието на ев-
ропейските господарства, — е безъ сѫмнѣ-
ние Русия. Да ли за свои частни ползи
или за вѣстърѣствуванието на пѣкава
славянска идея, — въ той случай наше е
безразлично, — Русия е ввела продължи-
тели войни съ Турция, както въ днеш-
ната своя територия, тѣ и въ терито-
рията на самата Турска империя. Тия вой-
ни на Русия сѫ принесли грамадна пол-
за почти за цѣла Европа, а за самата
Русия сѫ имали съспищително влияние,
като се задържали на нѣколко десетки го-
дини нейното подигание. Кой каквото ще
да каже, но ний сме дѣлбоко убѣдени, въ
това.

Вследствие на тия Русско-Турски вой-
ни се образуваха славянските господар-
ства: Черна-гора, Сърбия и България, а
сѫщо и неславянските — Гърция и Рома-
ния. Умственото подигание на славян-
ството почна да способствува за реали-
зирането на славянската идея: освобож-
данието на всичките славянски народи
и осъществяванието на славянски съюз,

които да бъде сигуранцията на тъхното съществуване, като самостоятелни господарства. Всичко това задаваше страхъ на западна Европа, която виждаше, че нейното економическо хищничество ще пострада дosta много отъ успѣванието на славянските господарства. Трѣбвало, до като е врѣме, да се тури прѣграда. Едничко срѣдство оставаше само: да се посѣе раздоръ между славянството и да се въсползватъ отъ монархическите тенденции на руските държавни мжжие. Тукъ е именно най-голѣмата погрѣшка на Русия, че тя не можа да прѣдиши това зло, което са ма днѣсь мисли да отстрани чрѣзъ единъ своеобразенъ начинъ.

Рускиятъ държавни мжжие, въспитани съ съврѣшни монархически идеи, които идат осъжда цѣлото съврѣменно човѣчество, мислятъ, че монархизътъ е, който ще способствува за осъществението на славянската идея и че за да може Русия да има помощъ въ дадения случай отъ свободните малки славянски държавици и за да бъде сигурия, че нейното влияние въ тѣхъ не ще бъде изгубено; трѣбвало да прѣмахне конституционното управление на тия малки държавици. И не е само това. Мжже, като Дурново, Побѣдоносцевъ, и др. излизатъ чрѣзъ своите органи да проповѣдватъ, че малките славянски господарства трѣбва да пременятъ личната уния съ Русия. Рускиятъ дипломатически агенти въ България и Сърбия съ своятъ непослѣдователни работи, съ своите поддържания единъгъжъ водителитъ на партитиите съ най-ретроградни идеи, а другъ пътъ съ най-либерални, дойдоха да посѣятъ съмѣто на недовѣрие къмъ Русия и да направятъ, щото хората да се стрѣмятъ да бѫдатъ по-далечъ отъ руския монархизъ и да вѣрватъ, че дѣйствително Русия е държавата, която желаете не освободванието на славянството, но неговото прѣтопѣване, порусуване. Всѣки ще се съгласи съ насъ, че българитъ, сърбите и другите славянски народи, трѣбва да се оправдаватъ, че сѫ почнили да глѣдатъ съ недовѣрчива око на руската дипломация, нѣщо, което даде сила на Австро-Унгария да се въсползува отъ това и да иска осъществението на своята коварна политика: материалното поробване на България и Сърбия, които тя е вече уснѣла да направи свои най-богати тѣржици, а особено Сърбия, която е вече подчинила съврѣшното економически и я докарала въ такова положение, щото тя, иска не иска, да се опитва отъ нея за всичко. Можеме смѣло да кажемъ, че днесъ австро-унгарския Ландеръ Банкъ ржковиди сърбската политика и значи за сърбското правителство по-вече, отъ колкото волята и стрѣмлението на народа. Такова е стрѣмлението на Австро-Унгария и спрѣмо България. За всичко това вината нада върхо рускиятъ държавни мжжие, които не съмѣхъ да поставятъ славянския въпросъ на здрава почва и да сечеятъ съ поведението си водителитъ на партитиите въ славянските господарства, тѣй щото борбата въ послѣдните да бѫде ограничена само за принципи, а не за надмощието на тая или онай държава въ вѣнешната политика на тия държавици. Ний смѣло можемъ да кажемъ, че днѣсь за днѣсь въ Сърбия и

България (да оставимъ на страна Романия и Гърция) водителитъ на разните партити не водятъ борба за принципи по управлението, по кое влияние да въстържествува, — Руското или Австро-Унгарското. Тия сѫ плодоветъ на политическата неизвестност на руските държавни мжжие. . .

Да видимъ сега, какво може да бѫде значението на Турското влияние спрѣмо разрѣшението на нашата криза, понеже сме възможно господарство на Турция и да ли послѣдната е именно държавата, отъ добрата воля на която само зависи разрѣшението на тая криза.

Нашето дѣлбоко убѣждение е, че Турция ни най-малко не може да помогне за благополичното разрѣшение на нашата криза. И ето защо. Источникътъ не е нищо друго, освѣнъ една борба между Русия (а сѫщите славянофили сѫщатъ между славянството) и западните европейски господарства за кожухътъ на султанътъ, т. е. кой отъ тия господарства да заграби по-голѣма частъ отъ той кожухъ. Въ тоя въпросъ Турция не се смята за нищо друго, освѣнъ за една кукла, която може да разиграва тая страна, която има възможността за това или отъ стечението на обстоятелствата, или чрѣзъ дипломатическата си хитрина. Желанията на Турция не важатъ нищо за европейските държави, когато е въпросътъ за нейната сѫдба. Турската вѣнешната политика не е нищо друго, освѣнъ една игра подъ свирната на тая европейска държава, която съумѣва да ѝ налага волята си. За Турция само едно нѣщо има важно значение, — отъ коя или отъ кой държави тя очаква, въ единъ или другъ случай, помощъ за уцѣлѣванието си днѣсь или утре. И нейни нищо друго не е нужно, освѣнъ да глѣда, щото пожарътъ да не опърли стрѣхата ѝ. Въ интереса на Турция е, да бѫде далечъ отъ заплитанието въ Българския въпросъ: добро или зло сполѣтѣло България, — тя не иска и да знае; тя може да скърби само, че подиганието на тая въпросъ застрашава собственната ѝ чест. Тя е държава поробена економически и си знае, че рано или късно е обрѣчена на загиване. Но тая причина тя се стрѣми да се задържи, до колкото е възможно, по-дълго врѣме и да бѫде по-далечъ отъ заплитание съ тоя свой неприятелъ, който е вече рѣшилъ да я прѣтиче окончателно и набръже, защото знае, че другите държави нѣматъ за цѣль скорошното ѝ съединение, по искътъ само материалното ѝ подчинение подъ властта си. Турция не може да глѣда и на България съ добро око, колкото щѣмъ ний и да ѝ се подмилкваме, каквито щѣмъ отстѫпки да ѝ правиме, както именно правимъ сега. Тя знае много добре, че когато настѫпе частътъ за нейното погубване, една силна и независима българия ще бѫде първа, която заедно съ най-голѣмия ѝ неприятелъ ще ѝ забие ножътъ си, за да може да си придобие земитѣ, които тя днѣсь още тиранъ. Но скоро Турция ще отстѫпи Македония на Австро-Унгария и ще желаете съединението на България подъ Австро-Унгарското влияние, отъ колкото да се застѫпи за нея въ днешния случай. Даже тя ще се радва твърдѣ мнозинъ

го, ако види австро-унгарския крачецъ да се ражда изъ България и да се расположи съ нейните финансии. Такава помощъ ний можемъ да чакаме отъ Турция и та-ко-ва може да бѫде „благополучното разрѣшение на българската криза“ отъ турска глѣдна точка. Едно само не може се отказа, че Турция именно много желае, щото днѣшните ни държавници да царуватъ по-дълго врѣме и, отъ тая страна само, ний можемъ да се съгласимъ съ изсказания отъ „свобода“ взглѣдъ спрѣмо благитѣ намѣрения на Високата Портата. Но ако „Свобода“ или нейните патентованни редактори се подставятъ на чисто българска народна почва, ще трѣбва да признаятъ, че благополучното разрѣшение на българската криза ни най-малко не зависи отъ волята на Босфорския повелителъ....

Но тогава отъ гдѣ можемъ да очакваме помощъ?

Ний сме имали случай и другъ путь да искажемъ миѣнието си, отъ гдѣ именно ний можемъ да очакваме разрѣшението на нашата криза. Ний съ прискърбие, като славяни, исказваме горчивата истина, че нетактичността на руските държавни мжжие сѫ направили и правятъ още невѣзъ можно да се свърши тая криза. Тая твърдѣ неопрѣдѣлена и покрита съ мжгла политика на руското правителство дава възможност на известни наши авантюристи още по-вече да се въсползватъ отъ протаканието на въпросътъ и да докарватъ държавицата ни въ едно до крайност деморализирано положение и съ това да приготвятъ едно още по-несносно вѫтрѣшно положение, което не може да не бѫде въ интересътъ на руските държавици, ако тѣ иматъ завоевателни стрѣмления. И еднитѣ и другитѣ правятъ мечешка услуга на народитѣ си и на цѣлото славянство вѫобще.

Русия е, именно държавата, отъ която най-много зависи разрѣшаванието на нашата криза. Въстържествуванието на една чиста славянска политика въ тая държава безъ всѣкакви задни мисли за порусование, лична уния и пр.; встѫпванието на властъ на едно министерство въ България, което съ тактичността си да може да заличи всичко минжло; отѣгванието ни отъ твърдѣ голѣмого и усърдие да угодѣваме на Нѣмските замисли: — въ тия първи крачки се състои началото на благополучното ни излизане отъ кризата. Еднѣтъ това направено, Русия ще трѣбва ясно да се искаже, че желаете отъ България и отстѣрни за въ бѫдеще всички сѫмнения за всѣкакви нейни завоевателни стрѣмления спрѣмо България. Тогава вече не трѣбва и да става дума, че българитѣ не щѣли да се споразумѣятъ съ Русия и че щѣли да попрѣчватъ на всѣкакви нейни планове, стига само тѣ да не се досъгатъ до нашата национална независимостъ. На Българинътѣ е много по-мило и драго да живѣе въ дружба съ руския народъ, отъ колкото съ разни турци и нѣмци, стига само руското правителство да не туря прѣграда между тия народи съ неславянската си политика. Най-много отъ всички други държави, Русия трѣбва да желае независимостта на България, нейното,

пръвспъвание въ умствено, правителство и економическо отношение.

Не се ли постигне това, ищентовани тъ редактори на правителствената „Свобода“ да не си даже пръдполагат, че, именно, отъ добрата воля на Турция ще зависи благополучиото разрешение на българската криза. Никакви Турции настъ не ще им помогнатъ, но една благоразумна вънешна политика и едно свободно въздушно управление, което да може да сгрупира цѣлия български народъ подъ едно народно, патриотическо знаме. А тъй, както се водятъ днѣсъ работите въ настъ, само единъ Богъ ще може да ни спаси! .

Слѣдующия адресъ се подаде на Н. Ц. В. при посещението градътъ ни.

До Негово Царско Височество

ФЕРДИНАНДЪ Г-

Князъ Български.

АДРЕССЪ

Отъ първичето жители на градътъ
Шуменъ и окръжиято му.

Ваше Ц. Височество!

Въсползвани отъ случая на посещението, съ което удостоявате нашиятъ градъ, бързаме да искълнимъ една отъ най-приятните си длъжности — да Ви поздравимъ съ „добръ дошъл“, да поднесемъ прѣдъ стихите Ви върно подданическите си чувства и да пожелаемъ на Ваше Царско Височество благополучни резултати въ всички благи начинания, дългоденствие, щастие и величие.

Ваше Ц. Височество!

Вий сте господарь въ една конституционна държава. Спорѣдъ конституцията на нашето отечество, Вий само владѣете, господарувате, а не и управлявате: за управлението на държавата сѫ установени министерства, на чело на всѣко отъ които стои по единъ министъ, излѣзъл изъ срѣдата на Народното Събрание, върху когото и лѣжи всичката отговорност за всичко извършено по управлението на страната. Слѣдователно, Вий не сте за нищо отговорни — Вашата особа е неприкосновена, священа.

Народното Събрание, състояще отъ непосредствено и свободно избрани отъ народътъ депутати, е изразителътъ на неговите ми ния, желания, нужди. Болшинството на народните прѣдставители отбира изъ срѣдата си достойните за министри лица, на които се и повѣрява управлението на страната.

Всѣко Народно Събрание, съставено отъ прѣдставители, които не сѫ избрани свободно и непосредствено отъ народътъ, е далечъ отъ да бѫде изразителъ на мнѣнието, желанието и нуждите му.

И всѣко министерство, произлѣзо или подтвърдено, покрѣпено и поддържано отъ такова Народно Събрание, не може да е за народа, освѣнъ натрапено.

Ваше Ц. Височество!

Слѣдъ направления отъ III Велико Народно Събрание изборъ за князъ на вакантния български княжески прѣстолъ въ благородното лице на Ваше Царско Височество; слѣдъ великодушната Ви декларация, че одобрявате и приемате този изборъ; слѣдъ самоотвръжението Ви издава-

ние въ България и ветвяване на вакантния княжески тронъ при едно достойно да се нарѣче революционно-анаархическо положение. — съществуващия до тогава рѣдъ трѣбва да се измѣни.

Първата стъка къмъ това бѣше пълното възстановяване, на гарантирането отъ конституцията, въ въ полза на мирътъ, тишната и спокойствието на страната революционно-анаархическото врѣме съсцендири, права и свободи на гражданитъ.

Втората стъка къмъ това бѣше, — по възможности бързото назначаване произвеждането на съвършено свободни избори за народни прѣдставители, слѣдъ което щѣше да се установи едно министерство, което истински да прѣставлява, идентъ и стрѣмѣната въ всичко на народътъ, което щѣше да управлява държавата и дѣйствува съгласно желанията, нуждите и въ полза на интересите на Българския народъ.

Ваше Ц. Височество!

Нѣка ни бѫде позволено съ голѣмо присърбие да констатираме противното!

Като дойдохте въ България, Ваше Царско Височество завари на власть едно врѣменно министерство, което, слѣдъ ветвявението Ви въ резиденцията си, поднесе Ви оставката си.

Вий поканихте бившия регентъ Стамбулова, да състави новъ кабинетъ. Той образува такъвъ, въ състава на който възложи освѣнъ другите двама регенти и двама министри отъ врѣменното министерство.

Не слѣдъ дѣлго врѣме, назначи се произвеждането на нови избори въ съединеното ни отечество за народни прѣдставители.

До като трѣбва да се даде на избирателите иѣла и абсолютна, спорѣдъ конституцията, свобода на словото и на печата, за да иматъ възможност да обмислятъ върху кандидатурите, да имъ се прѣдостави съвършено обширенъ просторъ за безпрепятствено упражняване високо-цѣнното избирателно право, — случи се противното: ограничи се, стѣсни се и се унищожи отъ властьта свободата на печата, на словото, на събранията и се посѣгла даже върху личната неприкосненост.

Малко прѣди изборите постанови се цензура, оставена въ рѣцѣ и на производствъ на невѣжествени и въ много случаи разгрешени агенти на министъ на Вътрѣшните дѣла, Стамбуловъ, и веднага подиръ това бидохѫ съсцендирами всичките, освѣнъ официозната „Свобода“, вѣстници.

Гражданитъ, които посмѣвахъ или се одързостяхъ свободно да упражняватъ дарованната имъ отъ конституцията свобода на словото за освѣтяване съотечествениците си избиратели върху кандидатурите за народни прѣдставители, бихахъ арестовани и интернирвани отъ същите агенти, по заповѣдъ на шефа си, Стамбулова и лишавани отъ възможността да упражнятъ поне избирателното си право.

Въ самия денъ на изборите, тѣзи произволи и противозакония достигнаха до апогея. Тогава не се допустихъ отъ властьта да гласоподаватъ всичките избиратели, които бѣха съ самостоятеленъ и не зависи съ характеръ, които имахъ свое мнѣ-

ние, убѣждение и политически начала. Отъ иѣта отъ тѣхъ, свѣдата на упражняване избирателното право — оградена и за пазена въ този случай отъ сабли, пистолети и куршуми — даде се въ рѣцѣ на прѣблѣдни полицейски агенти и други безхарактерни и до мозъка на kostитѣ си деморализирани хора, що прѣди и послѣ това се радвахѫ и радватъ се само на едно джлбоко прѣзрѣние отъ страна на обществото! .

Всичко това бѣше възмутително. То не прѣстава отъ да ни възмушава и днесъ: космитъ ни настърхвашъ при всѣко вспоминование за начинътъ, по който се произвѣдохѫ, изборите за народни прѣдставители! И ний никога нѣма да прости това на Стамбулова.

Да се обясни добития резултатъ отъ произведените по такъвъ начинъ и при тѣзи условия избори не е трудно.

Въ священната ограда на Народното Събрание възложахъ такива лица, които, чѣда на произволътъ, насилието и тиранията, не можахъ да направятъ друго, освѣнъ да санкциониратъ всичките противозакония на избравшата ги власть и да дадатъ вотъ за довѣрие на едно истински своеолично министерство!

Тѣ направихъ нѣщо повече: увелчихъ заплатитъ на министрите съ 50% и ония на чиновниците, и приехъ нови разноски въ бюджета, които образуватъ нѣколко милиона лева.

И това не бѣ достатъчно за тѣхъ: — стѣсниха свободата на печата и едвали не възведоха министрите на равна стънѣ съ Ваше Царско Височество, като ги направихъ, а заедно съ тѣхъ и последния стражаръ, почти неприосновенни!

За да може да се поддържатъ различни шпиони и безсъвестни, деморализирани редактори около официозния вѣстникъ „Свобода“ и изъ полицейските институти; за да могатъ министрите и другите чиновници да получаватъ рѣдово уголѣменитъ си заплати, за нищожна стойност властьта почна и слѣдва да продава работния добитъкъ на земедѣлеца, пай главния факторъ въ народното ни ступанство, необходимитъ на занаятчията сѣчива, даже като паницитъ и хурицитъ на вдовиците.

Министрите, които Ви окрѣжватъ днесъ, създаоха чрѣзъ своите и на подръжателите си дѣйствия едно не само съвсѣмъ нетърпимо но даже ужасно за измѣнения Български народъ положение. Тѣ тласнаха милото ни отечество къмъ неминуемата въ настояще врѣме економическа пропасть! Тѣ съставихъ спънката за освѣтяване, благитъ намерення на Ваше Царско Височество относително въздиганието на държавата ни на високъ уровень въ економическо и политическо отношение. И колко по-дѣлго време останжъ тѣ на власть, толкова по-вече ще се разлага, раскаива и опровергава народътъ и държавата!

И ако Ваше Ц. Височество би поддържалъ и би търпѣлъ още този кабинетъ, позволяете ни да Ви прѣдурирамъ, че е опасно да не охлади съ и изчезни съ чувствата на любовъ и прѣданостъ къмъ священната Ви особа, които днесъ питаете народътъ.

Ваше Ц. Височество.

Скратяваме този адресът, при всичко че оставяме неизложен въ него още много жестокости и ужасии, извършени от сегашното правителство надъ бъдните и беззащитни български граждани, Вашите покорни подданици.

Единствената ни надежда за добиване по легален начин улегчение на насноното си положение се концентрира въ Вашата особа. За туй именно молиме Ваше Царско Височество:

- 1) Да свалите отъ властта сегашното Министерство;
- 2) Да го замѣстите съ едно по-свободолюбиво; и по-патриотично; —

3) Да распусните беззаконно съставеното законодателно тѣло – Народното Събрание, и да назначите нови избори за народни представители, които да се извършат при извѣрждано свободно гласоподаване.

Живѣйте Ваше Царско Височество, дълголѣти, владѣйте и господарувайте въ България съ конституцията и свободата! Дигайте високо знамето на независимостта на новото Ви отечество!

Въ единъ отъ минжилѣ броеве на вѣстника си бѣхме съобщили на читателите си, че Прокурора при Шуменския Окръженъ Съдъ ни даде подъ Съдъ за оклѣветяване Министра на Вътрѣшнитѣ дѣла Стамбулова чрезъ статията, помѣстена въ брой 31, подъ заглавие „послѣдователността“, resp. чрезъ пасажитѣ на тая статия, гдѣто е казано: „при избиране представители за V об. Нар. Събрание, г. Стамбуловъ изнасили свободите на граждани тѣ и избирателите чрезъ поставяне цензура на печата, чрезъ интерниране и арести....“ Но нищо неказахъ за денешата на г. Стамбулова до Пловдивския Скр. Управ., съ която заплашваше Пловдивския прокуроръ, г. Филиповъ, съ екстерниране задъ граница за туй, че е искалъ да упражни силата на закона и да я противопостави срѣчу произволите на администрацията“.

Дѣлото на това обвинение въ туканиния Съдъ се свирши надвѣнчи съ осуждането ни на два-мѣсячен затворъ. Съ надѣжа, че по-горията инстанция е по-справедлива, отколкото ревностна и неашеллирахме и дѣлото ни на 16 тога са разглежда.

Зашитника ни е искалъ да му са издаде удостовѣрение, съ силата на което въ единъ мѣсяченъ срокъ да достави писменни доказателства и по първото, и по второто. По първото е заявилъ, че ще представи: 1) прещисъ отъ отношението на Софийския прокуроръ до тамошния Градоначалникъ, съ което го е питалъ на какво законооснование се интернирватъ и арестуватъ извѣстни лица, които му сѫ се оплакали и за които имено е думата въ нашия вѣстникъ; 2) прещисъ отъ отговора на Градоначалника, съ който съобщава Прокурору, че това е станало по заповедъ на Г. Министра на Вътр. дѣла Стамбулова и 3) прещисъ отъ самата заповедъ на Г. Стамбулова. Съ тия документи зашитника ни е искалъ да докаже, че арестите и интернирванията сѫ фактъ, а не клѣвета. По второто обвинение зашитника ни е искалъ необходимо

нуждния срокъ за да представи прѣпись отъ самата депеша на Г. Стамбулова съ която е заплашвалъ Пловдивския прокуроръ Филиповъ, че ще го екстририра, ако постоянно се мѣси въ распорѣжданията на администрацията. И съ това нашиятъ защитникъ е искалъ да докаже, че писаното отъ настъ по тоя въпросъ не е клѣвета а е чиста истини. Двѣтѣ тия искания нашиятъ защитникъ е базиралъ на ст. 723 Вр. Съд. Правила и чл. 31 отъ зак. за печата.

Спорѣдъ ст. 723 отъ Временните Съд. Правила на обвиняния се даватъ всевъзможни срѣдства за оправдание. Съ това прѣписание на закона, законодателя е искалъ да запази отъ произвола на Съдъта и правата на лицето, което по едни или други съображения, правилно или неправилно спроведливо или неспроведливо е привлечено въ качеството обвиняемъ, защото много пъти сѫ обвинявани и привлечени подъ угловенъ Съдъ лица съвѣршено невиновни. Съ тая статия законодателя е даже поставилъ обвиняния на подвисока нога отъ колкото обвинителя, тѣй като за последния никъде въ закона не е зазано, че му се даватъ всевъзможни срѣдства за обвинение. Думитѣ „всѣвъзможни срѣдства за оправдание“ при всички тѣ усилия отъ много прокурори да имъ да дадатъ едно по-ограничено значение, си оставатъ тѣй високо положени въ закона, съ каквато цѣль и значение ги е оставилъ законодателя. Това прѣписание на закона е санкционирано, макаръ и въ нетолкова ясна форма, и отъ чл. 31 на противоконституционния законъ за печата. И тоя крокодилски законъ даже, колкото и да е ужасенъ и разорителенъ за свободата на гражданинъ, не е можалъ да отнеме правото на писателя отъ да доказва истинността на писаното, а следувателно и своята невиновност. А ето съдържанието му: обвинението въ клѣвета споредъ чл. 28 и 30 на този законъ неподлежи на наказание, ако виновния докаже че престъпното или опозорителното дѣствие, което е приписалъ другому е истинно“. И съ тоя членъ на закона законодателя е позволилъ на обвиняния да се оправдава, и него даже на Съдъта е казано, че трѣбва да допушта на обвиняния да доказва своята невиновност.

При всичко туй, обаче, Русенскиятъ Апелативенъ Съдъ, съгласно съ заключението на Помощникъ Прокурора Г. Панова, който особенна ревност показалъ въ туй наше дѣло, види се отъ страхъ да го непостигне съдбата на Софийския Помощникъ – Прокурора Г. Константиновъ, отблъскъ е исканието на зашитника ни и съ това ни лиши отъ основа право на защита, което ни дава закона. Това отъказване Съдътъ мотивиранъ не съ нѣкоя статия отъ закона, а съ духътъ на цѣлия законъ за печата, по който дѣлата трѣбвало скоро да са рѣшаватъ, а пакъ исканието на зашитника ни, макаръ и да е, казва Съдътъ, основателно, то понеже противорѣчило на духътъ неможало да се уважи!

Ние не вѣрваме Съдътъ да незнае същинското значение на навѣденитѣ отъ настъ по-горѣ статии отъ закона, защото същия Съдъ въ интереса на правосъдието и на

обвиняния изведеніжъ е приспособявалъ ст. 733 отъ Вр. Съд. Правила и то не по дѣла като нашето, а за дѣла разбойнически, за дѣла по които сѫ хора обвинявани за злодѣяния, които влекутъ съ себеъ си смъртно наказание или 15 години затворъ въ окови. Още по малко ни се иска да обвиняваме въ тоя случай Съдътъ въ незнание на закона, че като съдии въ Апелация, още по вече юристи, неможе да го познаятъ.

Нъ какво може да ги е накарало да ни отказватъ въ правата, които ни закона дава и които чеискаме отъ тѣхъ? Дали не ще би страхътъ отъ властта на г. Стамбулова? На тоя въпросъ ние оставяме читателите сами да си отговорятъ. Ние ще кажеме само, че ако това е вѣрно, то кѫдѣ остава съвѣстьта по угловните дѣла на съдните, кѫдѣ остава тѣхната клѣтва? Може би ще ни се отговори отъ патентованите патриоти: „задъ вратата“ Въ такъвъ случай, има ли рѣдъ въ държавата? Нѣмаме ли право да кажеме, че щомъ нѣма правосъдие, нѣма рѣдъ, а има тероръ, анархия?

РАЗНИ

Отъ Виена се телеграфирватъ на Daily News: Пристигватъ изъ Петербургъ извѣстия относително единъ атентатъ противъ царътъ, който не сполучилъ само поради една случайностъ.

Въ вѣрме на единъ воененъ парадъ въ царското село на който прѣстътуваха Царътъ, Царицата и цѣлия дворъ, единъ поручикъ отъ кавалерията дигва единъ револверъ и, като го сочва къмъ царътъ, бѣше готовъ да тѣгли, като единъ подпоручикъ отъ същия полкъ истръгналъ оръжието, тѣй щото куршумътъ се заби въ земята.

Когато биле арестованъ, офицерътъ говореше и жестикулираше като лудъ; той се наръча Тимофеевъ.

—Дорѣто въ политическите крѣгове се глѣда да се освѣтли въпросъ по общиските избори, до колко тѣ ще бѫдатъ въ полза на републиканците или не, министътъ прѣдѣдателъ по случай откриванието на историческото изложение на бастилля, ирониестълъ е една рѣчъ името на правителството, въ която се посочи върху който и да е претендентъ и противъ прѣмишаващи слѣчайности, казващи, че никой въ Франция не би желалъ да обича четиридесетдневни идоли, означаващи по този начинъ направо Буланже.

Френските вѣстници занимаватъ се още съ Буланже, обаче повече за да му се посмѣятъ. —Българското правителство е прѣдало на прѣставителъ на Турция еднаnota, чрѣзъ която се оплаква противъ установяванието и събирането, на турко-румелийската граница, на иптишъ права отъ 8% ad valorem върху стоките отъ румелийско произведение.

Тъзи nota констатирва, че сълтанското Ираде върху това е било утвѣрдено безъ прѣварително обявяване, при всички тѣкървени, дадени отъ великия визиръ, че тѣзи права не ще бѫдатъ установени прѣдъ турския въексилоатация между народните жельжници.

Тъзи nota изисква ушицожаващето на тѣзи права и съдържа други въпроси, урѣжданието на които отколкото е останало висяще, тѣ сѫ въпросътъ за пашанортитъ, въпросътъ за пощенската служба и пр.

Българското правителство вѣрвало, че портата щѣла да съчувствува на туй искане, за постигването на едно споразумѣніе, сподразено съ по-голямътъ на съединените народи.

Ами защо е всичко туй, когато по прѣдъ малко официозната „свобода“ ни увѣрява, че България съ Турция, сѫ като братъ и сестра, че Турция е доброжелателка и спасителка на първата?